

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Narečnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 156.

V Ljubljani, v četrtek 11. julija 1889.

Letnik XVII.

Omikani Samojedi.

Ko smo v dijaških letih čitali o Sibiriji, njenih nepreglednih planjavah in ledenem morji, nehoté je vsacega prešinil mraz, ko si je predstavljal muke, težave in nadloge ubogih ondodnih prebivalcev, ki morajo vse te nadloge prenašati dolgo zimo do meseca junija.

Ker so bile te nepregledne zasnežene sibirске planjave do nedavnega časa v obče še neznane dežela, je imelo o njih širje občinstvo tudi čudne pojme, ker marsikateri dovtipen ljudski ali srednješolski učitelj je opisaval svojim učencem omenjene prebivalce kot ljudi brez vsakega rahlejšega človeškega čuta, da so topi, bebi, divjaki, ki se v tolpah potikajo od kraja do kraja, napadajo in moré svoje slabše soplemenice ter kot pravi človekojedci porživajo meso umorjenih. Radi tega jih prikladno nazivljajo — Samojede.

Umeje se, da smo imeli zvedavi učenci v živi svoji domišljiji iz tacega etnografskega predavanja strašne pojme o Samojedih, o njihovem življenji, nravi, šegi in navadi, in da so nam ti pojmi ostali tudi potem v spominu, ko smo se uverili, da so Samojedi na sibirskem severu tih narodit, ki se v svoji skromnosti zadovoljuje tudi z najsmrdljivejšim mesom morekih rib.

Samojede iz naših otroških let, namreč ljudi, ki se popadajo, istinito ali moralno moré eden drugega in neusmiljeno požirajo, najdemo povsod in ne le v Sibiriji.

Ne varamo se, ako povdarjamo, da so taki ljudje po vsi Evropi med omikanimi narodi, tudi na Slovenskem jih imamo, in sicer med posameznimi ljudmi in v dobro organizovanih družbah. Duševno nadarjen in marljiv človek porabi ves čas, svoje zdravje, večkrat tudi premoženje v to, da si pribori v družbi dostojno in pošteno veljavo, toda ubožec nima sreče, svojih vednosti — kakor pravimo — ne zná prodajati, nima v naši dóbi neizogibno po-

trebne protekcije, ostane vedno v ozadji, nepoznan, odrivan in zaničevan — do starosti. Ako siromak hira in se muči v svojem brezupnem položaji, pravimo, da ga nekaj grize in peče. Tak je posameznik — omikan Samojed.

Istotako najdemo tudi v gmotnem oziru, ako se ozremo po sedanji omikani družbi, mnogo ljudi, ki vsled svoje ali tuje krivde sami sebe požirajo. Nočemo tu opisavati nebrojnih načinov bujne samopašnosti, vsled katere se posamezniki vseh vrst in stanov drvé v svojo škodo in pogubo, temveč opozarjamo na to, da je na stotine, na tisoče in tisoče takih ljudi med delavci, rokodelci, trgovci, uradniki, kmetovalci itd., ki se drvé v pogubo ter brezobzirno sebe in druge strmoglavijo v grozen propad nepopisne bēde in revščine. Drugi zopet napenjajo vse svoje žile, žrtvujejo vse svoje imetje, trudijo se noč in dan, da si zagotové obstanek, in vendar se mnogokrat varajo ter žalostno poginejo z rodbino vred. Ti vsi so nekako pogoltnili sami sebe sredi civilizovanega sveta, pred očmi vseh, ki jih opazujejo in trdijo, da so omikani Samojedi.

Te lastnosti pa ne opažamo samo pri posameznih ljudeh, temveč tudi na celih družbah. Ona je velika nesreča za krščansko družbo v obče, zlasti pa za katoličane. Drugoverci, posebno židje, mislimo si jih pred 50 leti, nikoli bi se ne drznili tako zasramovati kristijane, tako podlo in sramotilno pisati in govoriti o naših cerkvenih in verskih naredbah, tako globoko kremplje zasajati v telo katoliške cerkve, kakor to delajo dandanes, ko bi katoličani ne bili sami sebe napadali skrivno ali javno, ko bi bili branili katoliški značaj družbe, občine in svoje dežele, izbacivali iz svoje srede protivne, odbojne in nemirne življe ter se zvesto držali katoliških svojstev in naredb, podedovanih od prednikov.

In kakor je v vsaki verski družbi takih ljudi, ki se samo o tem živé, da grdiijo, kazé, gmotno in npravno uničujejo svoje sovornike, istotako se godi v narodnem oziru. Vsak narod ima svoje

Samojede. Vidimo jih na Francoskem in Španjskem, v Nemcih, Ogrih in Lahih, v zadnjem času pa zlasti pri nas na Kranjskem, kjer so začeli kazati rožičke in biti krog sebe s pestmi in petami. Kozolce prevračajo divjega veselja, da so drugim pokazali surovo svojo moč in terorizovali mirnejše ljudi, kakor petelini na dvorišči hodijo med jato perjadi, ki se zbira na njihov klic ter premlevajo stare obrabljene, puhle fraze, ki diše po česnju, smoli in salu. Tudi v slovenskem maloštevilnem narodu utaborila se je stranka, katero je znesel veter z vseh strani, kakor vrtnec kolobar sredi polja, ki si je postavila za načelo, zvitim in glupim načinom napadati zdravo telo svojega lastnega naroda, slabiti je in uničiti. Za vsako ceno — bodisi tako ali tako — napadati se mora. Mi smo mi, je njihovo gēslo, brez nas ni Slovenije, brez nas ni življenja. In če pride tribun, ki razpali to množico z navadnimi „hauerji“, vzdignejo ga na rame ter narodu posade na glave. In gorjé onemu, ki se drzne ganiti z mezincem ter pokazati nevoljo, da nerad nosi vsiljeno mu breme. To so sedaj slovenske razmere. Kdor kriči, ta velja. Take ljudi bi lahko imenovali ali — da govorimo o celoti — taka stranka zasluži ime: Stranka narodnih Samojedov.

Konečno se ozrimo po vsi Evropi in opazili bodemo, da narodi, ki v nji prebivajo v sedanjem prosvetljenem stoletji, sami delajo na to, da bi se moral dati tiskati nov zemljevid Evrope, ki bi imel namesto starega novo ime: „Omikani Samojedi.“ Skoraj vse evropske države vsled neizmernega oboroževanja armad, vsled ogromnega kontrolnega finančnega aparata, ki je večkrat malokoristen in jalov, nepreglednih uradniških vrst, vsled predragega parlamentarizma, z nepotrebnimi in tako dragimi napravami na suhem in na morji — same sebe požirajo, svoje kosti glojejo in si delajo smrtné rane.

LISTEK.

Pred sto leti.

Spomlad leta 1789 zapisana je v zgodovini francoske države s silnimi črkami. Tedaj je bil namreč pričetek velike francoske revolucije, tistega groznega prevrata v življenji cele Evrope, kakoršnega človeštvo ne pomni ne prej in ne kasneje. Le-ta prevrat je povsem podoben silni nevihti, kadar potoki in reke zapustivši odkazane jim struge, uničujejo bogato polje, podirajo poslopja, pobirajo premoženje, razdevajo občila in sploh v nič devajo vse, kar sta pridobila človeški um in neumorna pridnost z velikim trudom v teku več stoletij. Ta nevihta pa ni razsajala le po francoski deželi, temveč se je tudi na sosednje dežele raztegnila in po celi Evropi poznal se je zánjo krvav sled večinoma po nedolžnem prelite krvi. Krvavi sled je sicer izginil; ljudje so ga poteptali, vpliv duha, ki ga je revolucija za seboj pustila, čuti se pa prav dandanes od leta do leta bolj.

Dandanes, pravim Vam, imamo jako veliko móž, ki v obče veliki francoski prevrat in njegovo grozo v dnu srea obsojajo, načela pa, ki so tisti prevrat porodila, so jim nad vse všeč, ter v svoji

kratkovidnosti ne morejo nič več prav ločiti vzroka od učinka, nadejaje se, da je iz svoje struge stopivši veletok vedno mogoče v odkazano mu strugo vgnati, kadar bi bila nevarnost že res prevelika!

Kratkovidnost kratkovidna! Kadar že hiša gori, je prepozno v zavarovalnico hiteti, če je že nisi prej zavaroval! Dan na dan Vam ti ljudje deloma vedoma, mnogi pa tudi nevedoč razširjajo pogubljiva liberalna načela, hladnokrvno gledajo, kako se narodu leto za letom uničuje najlepši dar, kar ga je verni Slovenec od svoje matere prejel — dar svete vere mislim, — kako se širijo zlasti med delavskim stanom nezmislne ideje o budalosti, ki se ji enakost — ali, če hočete, pobratimstvo vseh ljudij — pravi, potem pa, kadar jim teče že voda v grlo, se pa plahi okoli ozirajo in čudijo, kako je to vse tako moglo priti, ne da bi pomislili, da so sami največ k temu pripomogli. Prav take, kakor dandanes, bile so okoliščine pred izbruhom francoske revolucije.

Rekel sem, da takega dogodka, kakor je prav ta, zgodovina nima nobenega več. Zato pač ni čuda, če se skoro vsi zgodovinarji in državniki trudijo poiskati „pravih“ vzrokov, ki so porodili grozni prevrat. Teh „pravih“ vzrokov pa je navadno toliko, kolikor je raznih strank, h katerim slučajno dotični preiskovalci pripadajo. V prvi vrsti vsak navadno

káže na neznosni položaj, v katerem sta živila tedaj kmet in meščan, ki velikanskih davkov niti več zmagovati nista mogla, plemstvo in duhovščina bila sta pa po teh „pravih“ virih popolnoma oproščena. Da je bila Francija res v položaji, o katerem se navadno trdi: „ali plavaj, ali pa utoni“, ne dá se tajiti. In ta položaj, kdo ga je provzročil? Nihče drugi, nego zapravljivi in silno lahkomišelní kralj Ludovik XIV. s svojimi dragimi vojskami in z drugo zapravljivostjo, iz njegove potratnosti in gizdavosti izvirajočo. Kmetom se je menda nekako tako godilo, kakor našim dandanes, kajti tedanji škof Massillon pisal je o njih ministru Fleuryju tako-le: „Največ jih po pol leta niti kruha nima, ječmenovega in ne ovsenega, ki je bil navadno njihova hrana; štediti morajo pri kruhu, da spravijo za davek potrebni denar skupaj. Zamorci po naših naselbinah so pač srečnejši od naših kmetov; kajti če delajo, dobé tudi za-sé in za svoje družine zadosti in tečne hrane, naš kmet pa nič več ne more ob enem za davek in za kruh skrbeti.“

Zgodovinar Weiss piše nastopno: „Četrtna plodna zemlje ležala je neobdelana, in po velikih kosovih po pokrajinah ni več rezal lemež brazde. Vse to bile so posledice prejšnjega pritiska. Obupljivost gospodarila je med kmeti čedalje huje ter je do cela izpodrinila podjetnost. Kmetje so žéli na

Brez boja, brez vojske mesarijo se in koljejo narodi sami med seboj, in če bo šlo to tako dalje — Evropa mora izkrevaveti. Prihodnjega stoletja etnograf, opisujoč sedanje razmere evropskih držav, moral se bode kratko izraziti ter sedanje razmere v Evropi označiti z dvema jako primernima izrazoma: „Bivali so tedaj po vsi Evropi ljudje, sicer različnih narodnostij, veroizpovedovanj, šeg in navad, toda vsi so imeli to označilno svojstvo, da so bili — omikani Samojedi.“

Po naših volitvah.

Na Notranjskem, dne 10. julija.

Volilni vihar je potihnil. Mirno je zopet. Od-dahnivši se od te napetosti, oziramo se po bojišči. Porazena je konservativna stranka. Izid je Vam znan; nismo se tacega nadejali. Na pozorišče je stopilo načelno vprašanje, je-li še pokaže Notranjska svoje liberalno lice, ali je ne pokaže?

O vsem tem poročal je v včerajšnjem „Slo-venecu“ že drug dopisnik. Še nekaj besedi!

Kakor letošnje deželno-zborske volitve sploh, tako so bile tudi volitve na Notranjskem v marsi-čem jako podučljive. Propadli smo sicer, a ta propad koristi nam lahko več, kakor zmaga. Pri zadnjih volitvah stoprav spoznali smo, kakošna je Notranjska. Ne nosimo Vam na mizo tistih pogre-tih zabavljic zoper duhovnike, češ, ti naj bodo doma, v Ljubljano bomo druge poslali — črna suk-nja se tacih napadov lahko otrese. Ali če se spomnimo, da so ti duhovniki pred nekaterimi leti pošiljali slovenske može v deželni zbor, in zdaj vidimo, da bi ravno isti slovenski može radi vse duhovnike déli „ad acta“, če le kaj zinejo o veri, — reči moramo: svet se vrtil!

V neki županiji izvolili so za volilca moža, čegar preteklost je kaj marogasta, duhovnike — dasiravno jih je pet v županiji — potisnili so v stran. Pač označivo za naše razmere! — Tudi izid našim volitvam bil je po tem. Župnik Podboj dobil je nepričakovano malo glasov. Dva volilca bila sta zadržana, da nista prišla na volišče; nekateri so se izneverili, nekateri so oddali svoj glas gospodu Globočniku. Da bi se bilo za časa preprečilo to cepljenje glasov! Da se je vedelo pred volitvami, da jih méni toliko glasovati za Globočnika, tudi Podbojevci bi radi svoje glasove njemu oddali. Vsa-cega moža pozdravimo z veseljem za poslanca, če tudi ni duhovnik, da se le smemo nanj zanašati.

Prvikrat se je zdaj pri notranjskih volitvah povdarjalo versko stališče. Bil je to prvi poskus. Izid pričuje, kako je bil potreben. Notranjska ječi pod móro liberalizma. Ne sicer v tem pomenu, ka-kor bi priprosto ljudstvo ne bilo versko, — a na površji plavajo može s polnimi mošnjami in s kle-ščami v rokah, s katerimi hočejo priščeipniti vsaka-teremu roge, da jih le pokaže. To so notranjski „patriciji“! Dvojim, če so ravno ti može najboljši redoljubi in tolmači narodeve želje.

Nikar naj ne misli kdo, da že mislimo s tem dolžiti liberalizma vse one, ki niso volili župnika

Podboja, oziroma Globočnika. Znano nam je, kako so bili nekateri volilci zavezani po vsakovrstnih ob-ljubah, ozirih in — prevarah, ne da bi imeli kaj zoper novega kandidata. Ali prikrita ni ostala tista razburjenost, ki je šinila nekaterim gospodom v žile, ko se je raznesla vest, da kandiduje župnik planinski. Nekje imenovali so to naravnost pre-drznost, da se upa duhovnik na Notranjskem kaj takega storiti. Te besede zapišemo brez komentara. Takemu mišljenju prav primerna bila je strastna agitacija na Pivki. Prepričani smo, da bi bil naš kandidat prodril, da ni imel kolarja na vratu! Toli-kanj hvalisana notranjska zavednost — a nikar ne ménite, da so pri nas sami diplomati — poka-zala se je tukaj v kaj žalostni luči.

List, ki zastopa načela svetske kulture, zanesel je Notranjce v napačni tok, in sedaj plavajo, kakor jih voda nese. Dozdeva se nam sicer, da bi delali Notranjcem krivico, če bi njim na rovaš déli vse tiste dopise z Notranjskega, ki so bili zadnje dni objavljeni v „Slov. Narodu“. Ali resnica vendar je, da so može, ki se prikazujejo v javnosti, nadahnjeni z liberalizmom, — ali, ker je nekaterim ta beseda tako zoperna, recimo rajši: Ti može trpé cerkev in duhovnika toliko časa, dokler ravno mora biti. Kolikor toliko vpliva tako mišljenje na nižje slojeve ljudstva.

To so spomini na zadnje volitve. Budé nas na delo, da iščemo sredstev, da se ustavimo tej po-vodnji. Naloga ni lahka; konservativni dnevnik slo-venski je na Notranjskem malo razširjen. A hiše tudi ne bomo začeli zidati pri strehi. Več utegne koristiti tako skromni, a vendar tako umno vreje-vani „Domoljub“. Dopisnik sam je pri zadnjih vo-litvah na novo spoznal, kako potreben je ta list. Očita se nam, da vmešavamo vero v politiko. Saj vera je vendar brez dvoma najvažnejša javna za-deva. Duhovniki so nekaj branili narodnost slo-vensko, zdaj branijo tudi vero, zato, ker je po-treba, in branili bodo vsikdar oboje!

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. julija.

Notranje dežele.

Avstrijske delegacije člani so se pred-včeraj vdeležili vaje železniškega polka v Korneu-burgu. Izrazili so svoje začudenje, kakó hitro so polagali vojaki šine ter jih zopet razdirali. — Oger-ska delegacija se je posvetovala o proračunu mini-sterstva zunanjih zadev. Poročevalec dr. Falk je povdarjal, da sedaj vse evropske velesile vsaj uradno priznavajo politiko pogodbine zvestobe; to soglasje omogočuje vzajemne prijateljske razmere, za kar se je treba v prvi vrsti zahvaliti trodržavni zvezi. Pro-račun se je brez ugovora potrdil.

Volitve v deželne zbore v Galiciji, na Tirolskem, Kranjskem, Goriškem, v Istri in Dalmaciji niso provzročile posebnih prememb v razmerji po-sameznih strank, čeravno so na večjih krajih izvo-ljeni namesto starih poslancev novi kandidati. Kar se tiče tirolske konservativne večine, predrugčila se je v toliko, ker sta prodrli dva kandidata „bauern-vereina“ in so nemški liberalci in italijanski narod-njaki pridobili nekaj sedežev.

Vnanje države.

„Monit. de Rome“ objavlja pismo kardinala Rampolle škofu barcelonskemu, ki je poročal španjski kraljici o preselitvi **papeža Leona XIII.** v Špa-nijo. Brzjavka „Frankf. Ztg.“ vé o obsegu tega pisma povedati: Rampolla se škofu za njegov trud zahvaljuje; v teh težavnih časih je celi katoliški svet dolžan, potegovati se za sv. Stol. Po nekem pariškem poročilu „Magdeb. Ztg.“ je dobil francoski veleposlanik pri Vatikanu, grof Lefebvre de Bohaine, ki je prosil za odpust, od svoje vlade nalog, naj ostane na mestu z ozirom na važne papeževe sklepe. Tudi „Hamburger Corr.“ se bavi s to zadevo. Mej španjsko vlado in Vatikanom se bajé vrše obravnava zaradi preselitve papeževe. List pravi, da je papež dne 1. julija poslal španjski kraljici šifrovano brzo-javko, po kateri stoji Evropa pred splošno vojsko. V dóbi vojske ali v slučaju, ko bi Italija zmagala, kurija ne bo mogla v Rimu ostati. Zaradi tega prosi sv. Oče, naj se mu odkaže mesto ob Sredozemskem morji, če mogoče Valencija, in sicer z izdržavnostno pravico poslopij, v katerih bo stanoval on in njegov dvor. Zanimivo je, da se s temi govoricami najbolj pečá — liberalno časopisje.

Srbski kralj Aleksander se je predvčeraj zvečer proti 6. uri povrnil v Belgrad. Narod ga je navdu-šeno pozdravljaj. — Na raznih krajih so se zopet pokazali roparji. To je bila vladnim protivnikom ugodna prilika, da so razširjali vznemirjajoče vesti, ki so pa popolnoma neutemeljene. Da bi napravila konec roparskim napadom, zaukazala je vlada, naj se tretja napoved oboroži s starim orožjem, kar je morda tudi ob enem v zvezi z vladnim namenom gledé uvedbe narodne vojne; vendar je pa vsako vznemirjajoče tolmačenje te okoliščine popolnoma neosnovano.

Kakor poroča „Pol. Corr.“ iz Peterburga, ukazal je **ruski** car Aleksander III., da se morajo vse oklopnice in topničarke baltiskega mornaričnega oddelka zbrati začetkom avgusta v kronstatskem pristanišči, kamor jih bo prišel car sam nadzorovat. Neposredno potem se bodo vršile letošnje velike vaje baltiske mornarice, katerih se bo vdeležil tudi car.

Poluurnadni **nemški** listi vedno oporekajo tr-ditvi o razprtijah mej Bismarckom in vodjo nemške vojaške stranke, grofom Waldersee-jem, vendar pa nikdo ne dvoji, da so nasprotstva mej njima in celó poluurnadniki so večkrat v neprijetnem položaji, da morajo temu splošnjemu mnenju posredno pritrjevati. Takó sedaj „Nordd. Allg.“ odgovarja, kakor smo že nedavno omenili, bojnim člankom Waldersee-jevih listov. „N. A. Z.“ se sklicuje na spise generala Clausewitza ter odločno zavrača vojaško vmešavanje v politiko. Vojska je v takem razmerji k politiki, kakor sredstvo k namenu, ter ni nič drugega, nego nadaljevanje politike z drugimi sredstvi; vojska je vedno v zvezi s politiko, toda slednji podrejena. Vsi listi pravijo, da je to resen opomin Bismarckov nasproti Walderseeju. „Voss. Ztg.“ pravi, da bo način, kakó se ruje zoper Walderseeja, provzročil ravno nasprotno nameravanega učinka. Sedaj po-staja polagoma jasno, da so napadi naperjeni višje nego zoper Walderseeja, vendar se dotičniki bojé vzbuditi med narodom ono razburjenost, kakor v 99 dnevih zaradi grdih napadov zoper cesarja Fri-derika. To je politično nepremišljeno, kajti na dvoru se bodo tem poskusom le smejali, stališče Walder-seejevo pri cesarju pa se bo vsled tega še utrdilo. Ti napadi so pa tudi škodljivi, ker vzbujajo v ino-zemstvu prepričanje, da v nemških vladnih krogih prevladuje anarhija. Tudi „Vossische Ztg.“ svari, naj se nikar ne goji nađa, da bo s takimi sredstvi pridobil Bismarck oblast nasproti Walderseeju; le

pol zrelo žito, katero so na peči sušili, le da bi si silno lakoto potolazili s kruhom iz takega pridelka! Prav vsled tega si ob času setve tudi skoro nihče ni mogel semena kupiti, ker ni bilo drobiža. Takošen je bil položaj francoskega kmeta.

Skoro nič bolje se ni plemičem godilo, ker niso mogli velikemu svojemu posestvu najem-nikov (zakupnikov) dobiti, da, celó takih ne, ki bi jim bili mogli vsaj polovico pogojene zakupnine plačevati. Če je torej plemič hotel kaj pridelati, mu pač ni družega kazalo, kakor sestradano množico na delo najeti, kakor mu je bila le-ta ravno na razpolago, nič družega namreč ne imajoč, kakor po dvoje pridnih žuljavih rók. Za orodje je moral plemič sam skrbeti.“ (Dalje sledi.)

Zavetišče.

(Zgodovinska povest. Češki spisal Al. Dostál, prevel —r—.) (Dalje.)

XII.

Na topolskem gradu so obhajali izredno vese-lico. Eden izmed oprod se poroči, in Hroznata sam bo priča. Vsa posadka je bila koj od zjutraj na nogah. Iz dozidanega samostana pojó zvonovi in na dvorišči čakajo oprode v dolgi vrsti. Obrazi so skoraj

vsi neznani; stari oprode z Rizkom se še niso vrnili iz križarske odprave, in Hroznata je bil primoran preskrbeti si drugih.

„Ko bi bil stari Rizek med nami, moral bi Kitka slišati še pred poroko dosti rezkih dovtipov in ostrih šal.“

„Morda počiva kje v vzhodnih deželah, ali pa se ponaša kot zmagovalac v Jeruzalemu pri novem kralju, pozabivši na nas.“

„Ne sodi ostro. Rizek s svojimi tovariši se spo-minja domovine in Tople, in ako je zdrav, vrnil se bo ter nam pripovedoval o sveti deželi. Glej, kako je Kitka našopirjen! Kakšen ženin je postal iz njega!“

Iz družinske izbe stopi srečni ženin okrašen z novo obleko, katero je dobil od Hroznate v spomin. Od danes bo premenil svoje življenje, na mesto z mečem bo mahal z lopato. Po tihem življenju je hrepenel, danes je je dobil na novi frati, kjer čaka nova hiša, da vzame pod streho srečo dveh blaženih ljudi. Kitka bo postal kmet, od gospoda je dobil kos polja in travnik v dolini, kjer se je pred leti se-znanil z Marto.

Z veselim obrazom se bliža tovarišem, objema jih in na prsi stiska. Pozabil je, da si bo baršunasto suknjo zmečkal.

„Ljubi tovariši, če tudi vas nerad zapustim, vam vendar želim to srečo, da si postavite lastno

hišo in vzamete ljubo ženo. Kaj vas čaka v starosti? Kdo vam bo stregel?“ Oprode se zasmejejo in naj-starejši odgovori:

„Nam ne pristoja žena in otroci, zato ker vsak čas lahko umrjemo v boju. Ko se oglasi starost, in mi ne bomo več mogli meča v roki držati, glej, tam je naše zavetišče. Slekli bomo vojaško obleko in oblekli samostansko kuto. Je že tako prisojeno, da dobiva eden z mečem mir, in drugi v miru zemljo orje...“

Kitka se je poslovil od tovarišev ter hitel k Hroznati, da se mu za vse zahvali in si izprosi od-puščanja za mnoge krivde. Gospod je že čakal svo-jega hlapca v dvorani. Kitka vstopi notri — pa ostrmi.

„Zakaj se me bojiš? Ali ne poznaš mene, svo-jega gospoda?“

„V viteški obleki te poznam takoj, na prvi po-gled, pa v tej-le obleki?“

„To je od danes za naprej moja obleka. Rekel sem ti enkrat, da bodo vstopili moji slugi v samostan kot pomočniki v pobožnih in drugih delih; toda oni živé oddaljeni v tuji deželi. Zato hočem vstopiti sam v samostan, ki sem ga sam ustanovil.“

„Ali ti gospod?“

„Kakor moji sestri. V Chotěšovi sem ustanovil ženski samostan in precéj sem ga obdaroval. Voj-

eno sredstvo je Bismarcku v ta namen na razpolaganje, in to je pristna, prosta narodna politika. Pravcato Walderseejevo glasilo, „Kreutztg.“, je dosedaj v tej zadevi molčala.

Francoski minister notranjih zadev, Constans, se ni protivil izertanju 1.600.000 frankov tajnega denarja, češ, prihodnje leto itak nisem več minister. Sploh pa se republikanci na vse strani pripravljajo za prihodnje volitve. Takó je zbornišna večina dovolila 2 milijona doklade za mirovniško podčastnikov in vojakov, 716.000 za mornarje, 313.000 za mornarje, ki so prestopili v civilne službe, 700.000 za carinarje, 200.000 za nižje cestne uradnike itd. itd. Tudi hoče zbornica še pred sklepom potrditi postavo o učiteljskih plačah, da si s tem nakloni 110.000 do 120.000 učiteljev. Takó se republikanci pripravljajo za volitve na eni strani z radodarnostjo, na drugi strani pa s tem, da odstranjujejo neljube jim osebe. Minister Constans je mej drugim prognal Julesa Ribés-Meryja, vrednika rojalističnega „Patriote“, očeta petih otrok, izvrstnega rodoljuba, ki se je posebno izkazal kot takega leta 1870; prognal je moža, ki se že dvajset let bojuje za versko in konservativno stvar, in v to je ministru zadostovala bojazen, da bo morda Jules Ribés-Mery škodoval republikanskim volilnim vspehom. Oportunci in republikanci se za sedaj najbolj bojé 28. dne julija. Ta dan se bodo namreč vršile volitve generalnih svetnikov; od 1500 sedežev so dosedaj imeli republikanci 1200. Gotovo je, da bodo republikanci pri tej volitvi izgubili mnogo sedežev; ta okoliščina bo morda slabo vplivala na poznejše volitve v zbornico, zaradi tega se pa republikanski listi že sedaj trudijo dokazati, da jim ni posebno ležeče na teh volitvah, z drugimi besedami: dobro nam je znano, da bomo doživeli marsikateri poraz. „Temps“ pozivlje liberalno mladino, naj odločno dela v volilnem boju, da reši republiko. Postavlja naj iz svoje sredine nove kandidate namesto dosedanjih (o katerih narod vé, da so sovražniki vere in cerkve). S tem hočejo republikanci volilcem le pesek v oči metati. Toda mo goče je, da bo vsled raznih kandidatov nastal razpor mej liberalci samimi. V tem slučaju bi pa imeli iz liberalnih spletk korist le — konservativci.

Deveterični odsek francoskega državnega sodišča se je minolo soboto sešel k seji ter je sprejel poročilo generalnega državnega pravdnika v zadevi generala **Boulangerja** in tovarišev. Sklenili so vsled želje mnogih članov nekatere premembe, potem pa se je seja prelžila na ponedeljek. O tem, da se bo zatožil Boulanger, nikdo več ne dvoji. Posebno obteževajoči dokazi gledé generalovega naklepa zoper varnost države so se našli mej listinami, katere je sodišče zaplenilo pri intendantu Rechertu. Boulanger je bajé delal na to, da bi z orožno silo izpodrinil predsednika republike, Sadi Carnota. Poleg tega je neki dokazano tudi izneverjenje tujih denarjev. Kazensko postopanje se bo pričelo še ta teden s tem, da bodo Boulangerja povabili pred kazensko sodišče. Ker se mora pa slednje držati postavnih obrov, proglasila se ne bo razsodba pred 23. dnem avgusta. Generalni državni pravdnik je hotel zatožiti le Boulangerja in Dillona, toda člani državnega sodišča so mu prigovarjali, da bi ne bilo prav, ko bi izpustil vrednika „Intransigent-a“, Rocheforta; Quesnay de Beaurepaire se je konečno temu nazoru udal.

Rimski dopis „Pol. Corr.“ z nova naglaša, da ljuti boj **italijanskih** radikalcev zoper trodržavno zvezo ne more v nobenem oziru škodovati. Rovanje radikalnih listov, ki skušajo z očividnimi lažmi in obrekovanji ščuvati zoper Avstro-Ogersko, najde k večjemu odmev pri malem številu radikalnih agitatorjev, večina naroda pa zvesto stoji na strani zveze z Nemčijo in Avstro-Ogersko.

V **angleški** zgornji zbornici je predlagal lord Castletown, naj Anglija nemudoma zahteva zadostno odškodnino od Portugala za angleške delničarje zaradi zaplenjene Delagoa-železnice. Marquis Salisbury je pobijal ta nasvèt kot prezgoden. Portugiški vladi se je že naznanilo, da je odgovorna za vsako škodo; to je vse, kar se je moglo dozdati storiti, predno so se konečno potrdile trditve železnične družbe, katerim pa odločno oporeka portugiška vlada. Lord Castletown je potem umaknil svoj predlog. — Spodnja zbornica je sklenila, da se vladna predloga o dvorovinah kraljevske družine članov izroči posebnemu odseku, ter je odklonila vse dotične dostavke radikalnih poslancev.

Iz **Chicaga** se poroča: **Irski** Američani so imeli minole dni posvetovanje, pri katerem so ugibali sredstva, kako bi se mogla ustanoviti irsko-ameriška republika. Sklenilo se je, da se najprvo ustanovi v ta namen „irsko-ameriška-republikanska družba“. Govori se, da je mehijska republika pripravljena družbi v to svrhu odstopiti primerno zemljo.

Iz **Kajira** se poroča, da ceni polkovnik Woodhouse sovražno moč dervišev na 5000 mož in tristo velblodov. Egipska vojna je preslaba, da bi napadla dervise, toda Woodhouse jih zasleduje na parnikih ter svetuje, naj se zbere večja orožna sila v Assuanu. Priprave v to se že vrše.

Dnevne novice.

(**Odhod tržaškega namestnika.**) „Edinost“ piše: Minolo soboto je bivši g. namestnik baron Pretis poveril vlado podpredsedniku vitezu Rinsaldiniju ter se poslovil od vseh oblastev. Za poslovilne osobne pohode se je zahvalil, vendar pa je vsprejel v nedeljo osobje uradnikov na namestništvu, na čelu jim g. podpredsednika, ter se od njih poslovil. Predvčeraj se mu je predstavila deputacija mestnega starešinstva, na čelu jej župan Bazzoni, Lazzatto in Dompieri, ter mu izrazila svoje živo ginjenje radi njegove ločitve iz Trsta. Bivši g. namestnik se je vsem pristržno zahvalil. — Gledé nenadnega umirovljenja barona Pretisa so različna mnenja raznih časnikov. Strokovnjak „Mattino“ poudarja v večrajšnji svoji številki njegovo veliko naklonjenost do italijanskega življa ter ga naziva mogočnega podpiratelja in priprošnika, kateri edini se je „vedel upirati slovanskemu navalu“. Mi pač dobro vémo, kako daleč je bil zavožen pod njegovo vladno tir prave politike ob Adriji. Veseli nas, da to priznava celó ta strastni lahonski list ter v tem uvideva vzrok umirovljenju. Potegnimo zagrinjalo čez minolost in mislimo na prihodnost. Kdo postane sedaj namestnik?

(**Kranjska hranilnica.**) V zadnji seji je hranilnični odbor odbil prošnjo, da bi prevzela hranilnica še 50 delnic železnice v Kamnik, dovolil 450 gl. podpore za kranjske učitelje, ki se hočejo vdeležiti petmesečnega kurza na državni obrtni šoli v Gradci, muzejskemu vodstvu za izkopavanje starin 300 gl., muzejskemu društvu 50 gl. in za izdajo drugega zvezka njegovih poročil 200 gl.

(**Na c. kr. ženskem in moškem učiteljski**) je delalo maturo 21 pripravnikov, od katerih je 18 napravilo izpit z ugodnim vspehom, trije so padli za dva meseca. Kandidatinj je 30 delalo maturo;

dve ste napravili izpit z odliko, 25 z ugodnim vspehom, 3 so padle za dva meseca.

(**Slovenske paralelke na mariborski gimnaziji.**) S prihodnjim šolskim letom bode odprta na tej šoli paralelka prvega razreda. Štirje predmeti se bodo poučevali v slovenskem, trije v nemškem jeziku.

(**Gg. učitelji in učiteljice ljubljanskih ljudskih šol**) so imeli danes dopoldne ob 8. uri v mestni dvorani okrajno učiteljsko konferencijo. G. okrajni šolski nadzornik prof. Levec je pozdravil navzoče ter poročal o nadzorovanih šolah. Gosp. nadzornik Andrej Žumer je poročal o deških ročnih delih. Določile so se knjige in berila za šolsko leto 1889/90. Knjižnični odbor je poročal o stanju in računu okrajne učiteljske knjižnice. Na to se je vršila volitev knjižničnega in stalnega odbora okr. učiteljske konferencije. Konečno je obveljal samostalni predlog, naj se delé šolska naznanila zadnji šolski dan meseca novembra, zadnji šolski dan 1. polletja, zadnji šolski dan meseca aprila in koncem šolskega leta. G. nadzornik Levec je končal zborovanje z „živio“ na cesarja; zborovalci so zapeli cesarsko pesem.

(**Domača umetnost.**) V prodajalnici Giontinijevi je razstavil naš domači slikar g. Grilec podobo nedavno umrlega g. Fr. Vidica. Delo je prav lepo, enakost dovršena.

(**Z Notranjskega**) se nam poroča, da je imel minoli ponedeljek g. poslanec Hinko Kavčič obravnavo v Ljubljani, ker je žalil g. okr. glavarja viteza Schwarza, in je bil obsojen na 15 gl. globe.

(**Iz Tržica**) se nam poroča: V nemškem Tržiči se snuje slovensko bralno društvo. Načelnik osnovalnemu odboru je hišni posestnik g. Simič, udov se je oglasilo 52.

(**Spominsko ploščo**) so te dni vzdali Podkorenem v hišo g. Mihe Razingerja z nastopnim napisom: In diesem Hause wohnte der berühmte Naturforscher Sir Humphry Davy (geb. 1778; gest. 1829), welcher in den Jahren 1819—28 öfter in diesem Thale weilte und die Zeitgenossen auf dessen Schönheit aufmerksam machte. Gewidmet v. d. Section „Krain“ d. deutsch. u. oesterr. Alpenvereines.

(**Akad. društvo „Triglav“** v Gradci) ima v soboto, 13. junija svoje IV. in zadnje redno zborovanje ter zajedno priredi odhodnico. Lokal: Hotel „goldenes Ross.“ Začetek ob 8. uri zvečer. Spored: A. 1. Čitanje zapisnika. 2. Slučajnosti. B. Petje in prosta zabava. — Gg. društveniki naj blagovolijo priti v polnem številu. Gostje dobro došli!

(**Iz Št. Petra**) na Notranjskem se nam poroča, da je praznovala župnija v praznik svojega patrona redko slavnost. Postavljen in blagoslovljen je bil nov križev pot, katerega je prav lepo naslikal gosp. Šimen Ogrin z Vrhnik. Blagoslovil ga je provincijal preč. o. Evstahij Ozimek ter govoril z mladeniškim ognjem. Ljudstva se je sošlo nad 4000.

(**Zahvala.**) Iz Križev pri Tržiči smo prejeli naslednje vrstice: Visoko v gorah je mala vas „Gozd“ z revno, nad štiristo let staro cerkvico sv. Nikolaja, posvečena od oglejskega pomožnega škofa. Cerkvica je imela dva mala zvonova, katerih eden je bil ubit.

slava vdova in Judita ste našli srečo v redu, kjer uživate blagi mir in zadovoljnost. Ako ste ti dve srečni v samostanu, zakaj naj bi ne iskal tudi jaz po viharjih dnevih žalostnega življenja saj žarka sreče? Da od današnjega dne sem redovnik reda sv. Norberta, in hočem biti zvest menih.“

Hroznata je bil oblečen v kuto bele barve; pristojala mu je kakor suknja. Mesto meča je držal v roki palico s križem na vrhu. Kitka se ni mogel zdramiti iz začunjenja. Z gospodom vred je mislil imeti poroko, in zdaj gre on v samostan.

„Zavetišče podložnikov sem ustanovil; deležen hočem biti njegove dobrote sam. Moja vloga v javnem življenju je končana. Domovina je umirjena, Otakar je knez, Turki so pobiti. Zdaj hočem skrbeti edino za ta kraj in spas svoje duše.“ —

„Mi vsi smo mislili, da bo nastalo novo življenje na gradu, ko pripelješ novo gospo k nam.“

Hroznata se zasmije.

„Prevaril sem vas torej. Danes vedó vsi, kako hočem živeti zadnje dni svojega življenja. Tam v samostanu je najbolj pripraven prostor za to. Delal bom z menihi pri povzdigi zahodnega Češkega in moliti hočem z njimi za mir svoje duše. Bodi srečen, sin, v svetu; jaz nisem nikoli imel te sreče, in ako se mi je katerikrat nasmejala, je kmalu zašla, in sledilo je pelina polno življenje.“

„Prišel sem te prosit, vladika, da mi vse odpustiš, s čimer sem te razžalil.“

„Ni treba prositi tega. Odpuščam rad, tebi pa nimam ničesa odpustiti.“

„Zahvaliti se ti tudi hočem za vse dobro, kar si mi storil. Z ženo bova vedno za te molila.“

„Le srečna bodita; ako bota česa potrebovala, vesta, kje je vaše zavetišče.“

Kitka se je solzil veselja in vedno poljuboval gospodovo desnico.

„Stokrat hvala!“

„Zdaj pa pojdiva, da hitro skončamo. Vesel sem in se mi še-le zdi, da okrevam po tolikih bolečinah. Moja duša je jasna, srce zadovoljno. Pojdiva, možje čakajo.“

Hroznata v redovniški obleki stopi s Kitko na dvorišče. Oprode so hoteli glasno pozdraviti gospoda in srečnega ženina, toda glas jim zastane v grlih. Zavzamejo se. Ali je to njihov gospod, lastnik toliko posestev, junaški bojevalec? Ni verjetno!

„Nikar se ne čudite, počakajte malo, dokler vam vsega ne pojasnim. Zdaj pa hitro na konje in po nevesto. Jaz vas bom pričakoval v samostanu.“

Kitka in oprode dirjajo v Nezdice. Mati s sorodniki gotovo čakajo nepotrpeljivo.

„Priatelj, kaj pomenja Hroznatova obleka?“

„Naš gospod vstopi v samostan.“

„Kaj, ali naš gospod? Bomo li danes čudeže videli v samostanu?“

„Da, mnogo čudežev, katere dela ljubezen do podložnikov in želja po miru očitajoče vesti.“

Marta je že res čakala z vencem na glavi, v beli obleki s srečnim obrazom. Bila je lepa nevesta, sreča jo je jako blažila. Čeli rod je okrog zbran, od močnega junaka Luboša do kmeta Janeza Nekrase, starčka, ki se je že k grobu nagibal. Poročena je samo blagoslovil, spremiti jih ne more več v samostan in na grad, kjer je pripravljena pojedina.

„Bog vaju spremlja po vseh potih življenja, njive naj vama rodijo in sreča naj vama zvesta ostane. Ljubita Boga in domovino, bodita pridna potomca pridnih starišev. Novi rod ustanovita, da bo vajin ponos. Moj blagoslov naj ostane vselej z vama.“

Sprevod se napoti h gradu, trobente trobijo, konji razgetajo, ljudje ukajo.

„Marta, danes se mi je izpolnila sreča,“ zasepeta Kitka.

„Moja se je že takrat začela, ko sem te spoznala.“

Roko v roci sta hitela v Hroznatovo zavetišče.

(Konec sledi.)

